

Térképészeti alapismeretek

Pedagógiai cél: a gyerekek a digitális térképek előtt használt tájékozási eszközökkel való megismertetése. Azok használatába való bevezetése.

Téma: térkép fajták, iránytű, tájoló használat. A térképeken használt jelek alapvető ismerete (térképolvasás: térképjelek, északi irány jelölése a térképen, térkép északi irányba állítása), léptékek ismerete. Útvonal tervezése a térképen (távolság, szintkülönbség, stb.).

Korcsoport: 10-11 éves korosztály

Létszám: 25 fő (16 fiú, 9 lány)

Segítők: osztálytanító párom.

Helyszín: Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola lakiteleki nyaralója
6065 Lakitelek, Domb utca 3.

A foglalkozás időkerete: 90 perc

Anyakok, eszközök:

- különböző térképek (városi, turista, autós, domborzati, közigazgatási, erdészeti, stb.)
- 10 db iránytű (katonai)
- 10 db tájoló
- domborzati térkép
- közigazgatási (megyei)
- Töserdő térképvázlata, turista térképe
- bélyegző (10 db)
- tájékozási versenynapló (25 db)
- 1 csomag fénymásoló
- Bélyegző, bélyegzőpárna, tinta
-

Előkészítés: térképvázlat másolása (25db), iránytű, tájoló beszerzése, menetnapló szerkesztés. Helyszínen terep bejárás, térképvázlat rajzolás a versenyhez. Állomások felállítása, az eszközök, feladatok elhelyezése. Csoportalakításhoz a számok nyomtatása, a feladatlapok szerkesztése, nyomtatása. Jutalmazáshoz cukorka. Jelvények készítése (vásárlása). Turista térkép adott részének másolása

Megvalósítás:

- **Ráhangelés:** a korábban tanult fő- és mellékvilágtájak ismétlése: Két oszlopban felsorakoznak a gyerekek egymással szemben. A feladat elhangzása után hajtják végre azt. Első három alkalommal irányok gyakorlása: emeld fel a bal kezed, jobb kézzel fogd meg a bal füled, fordulj balra és nézz jobbra. Fordulj szembe a társaddal! Ismétlésként elmondj a világtájakat: Elöttem van észak, hátam mögött dél, balra a nap nyugszik, jobbra pedig kél. (közben a kezünkkel mutatunk abba az irányba). Majd a mellékvilágtájakkal bővítjük a gyakorlatot. Iránytű segítségével mindenki északi irányba fordul. A fő világtájakat mondom nekik, ők abba az irányba fordulnak. Aki elrontja, tarkóra teszi a jobb kezét, majd a bal kezét. A mellékvilágtájakkal is megismételjük a játékot.

A térképek rövid története. Honnan származik a térkép. Hogyan készültek a térképek az elmúlt 100 évben.

- **Fő tevékenység:**

Csoportalakítás: számokat húznak egy kalapból. A papíron a következő számok szerepelnek: 1,2,3,4,5.

Az asztalra helyezett térképek nézegetése közben, a következő kérdésekre írják le a választ a lapra. (kérdések a lapon: pl.: Milyen térkép lehet? Mit ismertek fel a térképen (jelek, ábrák? Mit jelent a négyzetrács? Mit jelent a szám a térképen (1:20000)? A csoportok elmondják válaszaikat (tippjeiket). Tippjeik alapján megbeszéljük a térképek fajtáit. Rövid jegyzetet készítünk ezekről. Az iránytűket és tájolókat újra kiosztom a gyerekeknek megbeszéljük a különbséget és funkcióját a két fajta eszköz. Rövid irányváltás az utasításoknak megfelelően (mit látsz északon, délen, nyugaton, keleten).

A gyerekekkel a füzetbe leírunk néhány térképjelet:

- Turista út,
- Magányos fa,
- Templom,
- Kilátó,
- Forrás,
- Pihenő,
- Vadetető,
- Magasles,
- Magasság pont,

- Magassági szintet jelölő vonalakat. Megbeszéljük, hogy jelöli a térkép a meredek oldalt.

Ezután a gyerekek kiválasztanak kettőt és 5 perc alatt ki találja meg ezek közül legtöbbet.

Megbeszéljük, hogyan tudjuk jelölni a túra, séta során a többiek számára a jó és a rossz utat. Milyen eszközöket használhatunk a természetben ehhez.

Tájékozódási verseny a közeli erdőben: 5 perces különbséggel indulnak a gyerekek a rajt állomásról, kolléganő a cél állomáson várja őket. Feladat: a lehető legtöbb állomás megtalálása a térképvázlat alapján. Az állomáson kérdést találnak, melyre a választ a náluk lévő menetnaplóba kell leírni.

Kérdések:

Hogyan hívjuk azt az égtájat, ahol a nap kel fel?

Rajzold le a forrás jelét!

A fa melyik oldalán nő a moha?

Hogyan jelöli a turista térkép a templomot (rajzolj)?

Ha pontosan követed az utasításokat, akkor találsz egy bélyegzőt, ezzel bélyegezz a menetnaplód 5. pontjához! Fordulj Északra, menj előre 5 lépést, fordulj Északnyugatra és lépj előre kettőt, fordulj délre és menj a kidőlt fához, a fa alatt keleti irányban találsz a bélyegzőt.

- Zárás, visszajelzés, értékelés a gyerekekkel: mindenki mondja el, hogyan érezte magát?

Röviden összefoglaljuk a tanultak. Értékelem az osztály munkáját, dicséreteket kiosztom. A legjobban teljesítők megkapják a tájékozódási érmet, jelvényt (mindenki).

Körbeülünk, és a következőkről beszélgetünk:

Mi volt, ami nehéz volt számodra?

Mi volt, ami könnyű volt számodra?

Kértél-e segítséget társadtól?

Mihez kért segítséget?

Segítettél-e annak a társadnak, aki segítséget kért tőled?

- Értékelés Kollégával: megbeszéljük tapasztalatainkat, felírjuk azokat, amiken mindenképpen változtatni akarunk/kell. Megbeszéljük a gyerekek aktivitását.

- Utómunka: feljegyzést készítek tapasztalataimról, a kolléganőéről és a gyerekekről. összepakolom az eszközöket, az állomásokon lévő papírokat és eszközöket.
- Források: Cserkészek játékoskönyve. Környezetkönyv. Iskolai szertár, Cserkész raktár.